

WSPÓLNE STANOWISKO

**Polskiego Towarzystwa Onkologicznego
oraz
Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego**

dotyczące nowych produktów tytoniowych i nikotynowych

Polskie Towarzystwo Onkologiczne oraz Polskie Towarzystwo Kardiologiczne wraz z Sygnatariuszami przedstawiają wspólne stanowisko dotyczące e-papierosów, systemów podgrzewania tytoniu (HTP), saszetek nikotynowych i innych nowych produktów nikotynowych.

W debacie publicznej produkty te są coraz częściej prezentowane jako „mniej szkodliwa alternatywa” dla papierosów tradycyjnych oraz jako element tzw. strategii redukcji szkód („*harm reduction*”). W naszej ocenie przekaz ten jest wprowadzający w błąd i osłabia politykę antytytoniową i antynikotynową, promując model rynku komercyjnego o niewielkim lub minimalnym stopniu regulacji. Aktualne dowody naukowe nie potwierdzają, że komercyjne produkty tytoniowe i nikotynowe spełniają kryteria „*harm reduction*”.

Światowa Organizacja Zdrowia w dokumencie „*WHO position on Tobacco Control and Harm Reduction (2025)*” jednoznacznie wskazuje, że wszystkie produkty tytoniowe i nikotynowe niosą ryzyko zdrowotne oraz ryzyko uzależnienia.

WHO podkreśla również, że narracja „*harm reduction*” bywa często wykorzystywana jako element strategii marketingowej mającej utrzymać i rozszerzyć rynek.

Zgodnie z rekomendacjami WHO, państwa powinny obejmować wszystkie produkty nikotynowe pełnymi regulacjami wynikającymi z *Konwencji Ramowej WHO o Ograniczeniu Użycia Tytoniu* (WHO FCTC), w tym zakazem reklamy, ograniczeniem smaków, kontrolą zawartości nikotyny oraz ścisłą ochroną polityk zdrowotnych przed wpływem przemysłu tytoniowego.

Podjęcie redukcji szkód (*harm reduction*) w zdrowiu publicznym jest stosowane wobec populacji narażonych na określony problem zdrowotny lub nim dotkniętych i wdrażane w ramach ściśle regulowanych, kontrolowanych i monitorowanych systemów. Obecny stan wiedzy naukowej wskazuje, że nowe produkty tytoniowe i nikotynowe nie spełniają tych warunków. Ponadto, produkty te są często promowane przez przemysł tytoniowy i powiązane branże jako środki wspomagające rzucanie palenia. Aby jednak produkt mógł być uznany za odpowiedni w terapii zaprzestania palenia, musi wykazać udowodnioną skuteczność i bezpieczeństwo potwierdzone rygorystycznymi badaniami naukowymi. Obecnie żaden z tych produktów nie spełnia tych standardów.

Aby interwencja mogła być uznana za redukcję szkód, musi wykazywać istotnie niższe i udowodnione klinicznie ryzyko zdrowotne w długim okresie oraz być elementem systemu leczenia uzależnień.

E-papierosy, systemy tytoniu podgrzewanego (HTP) i saszetki nikotynowe:

- nie są produktami leczniczymi,
- nie mają standaryzowanego dawkowania,
- nie są zatwierdzonymi elementami leczenia uzależnienia,
- nie zostały włączone do systemu terapii uzależnień.

Nie spełniają zatem definicyjnych kryteriów zarówno strategii redukcji szkód, ani też wsparcia w zaprzestaniu używania omawianych wyrobów.

Aerozole generowane przez e-papierosy oraz tytoń podgrzewany zawierają substancje toksyczne i potencjalnie rakotwórcze (m.in. aldehydy, nitrozoaminy, metale ciężkie). Dla wielu z nich nie istnieje bezpieczny próg narażenia. Długoterminowe skutki ekspozycji na wskazane wyroby pozostają nie w pełni poznane.

Zagrożenie dla dzieci i młodzieży

WHO wskazuje na dynamicznie rosnące używanie e-papierosów przez młodzież oraz agresywny marketing produktów smakowych skierowany do młodych odbiorców. Według danych pochodzących z badania *Global Youth Tobacco Survey* (GYTS), w Polsce w 2022 r. e-papierosów używało aż 23,4% dziewcząt oraz 21,2% chłopców w wieku 13-15 lat. Dla tytoniu podgrzewanego odsetki te wynosiły odpowiednio 10,4% i 9,7%, natomiast dla papierosów tradycyjnych 12,3% i 11,2%.

Narracja „bezpieczniejszej alternatywy” sprzyja inicjacji nikotynowej i utrwalaniu uzależnienia. Zamiast ograniczać epidemię nikotynizmu, produkty te sprzyjają jej rozszerzaniu, prowadząc do zjawiska podwójnego lub wieloproduktowego używania (papierosy + e-papierosy/tytoń podgrzewany) oraz zwiększenia całkowitego obciążenia zdrowotnego populacji.

Wobec powyższego, Polskie Towarzystwo Onkologiczne oraz Polskie Towarzystwo Kardiologiczne wraz z Sygnatariuszami jednoznacznie stwierdzają, że:

- Nowe produkty tytoniowe i nikotynowe nie spełniają kryteriów strategii „*harm reduction*”, a przekazy sugerujące ich rolę jako narzędzi zdrowia publicznego mają charakter dezinformujący i mogą osłabiać motywację do całkowitego zerwania z nikotyną.
- Wszystkie produkty tytoniowe i nikotynowe powinny podlegać pełnym, rygorystycznym regulacjom zgodnym z WHO FCTC.
- Jedyną formą redukcji szkód o potwierdzonym profilu bezpieczeństwa pozostaje nikotynowa terapia zastępcza oraz leki, jako produkty lecznicze o udokumentowanej skuteczności.

- Priorytetem działań zdrowia publicznego musi być ochrona dzieci i młodzieży, ograniczanie dostępności i atrakcyjności produktów tytoniowych i nikotynowych, w tym ich dostępności cenowej oraz promowanie metod leczenia uzależnienia i zaprzestania ich używania o udowodnionej skuteczności.

Powyższe stanowisko jest w pełni zgodne z aktualnymi rekomendacjami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) i odzwierciedla aktualny stan wiedzy medycznej w zakresie onkologii, kardiologii i zdrowia publicznego.

Podpisano dn.

Prof. dr hab. n. med. Piotr Rutkowski
Przewodniczący Polskiego Towarzystwa
Onkologicznego

Prof. dr hab. n. med. Marek Gierlotka
Prezes Polskiego Towarzystwa
Kardiologicznego

SYGNATARIUSZE:

Dr hab. n. med. Beata Jagielska
Dyrektor Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii
Sklódowskiej-Curie – Państwowego Instytutu
Badawczego

Dr n. med. Bernard Waśko
Dyrektor Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego
– PZH – Państwowego Instytutu Badawczego

Dr Nino Berdzuli
Dyrektor Biura WHO Polska

Dr hab. n. med. Łukasz Balwicki
prof. GUMed
Konsultant Krajowy w dziedzinie Zdrowia Publicznego

Dr hab. n. med. Paweł Koczkodaj
prof. NIO-PIB
Kierownik Pracowni Prewencji Pierwotnej
i Polityki Zdrowotnej
Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Sklódowskiej-
Curie – Państwowy Instytut Badawczy;
Prezes Elekt Stowarzyszenia Profilaktyków Polskich

Dr n. med. Magdalena Cedzyńska
Kierownik Poradni Pomocy Pałacym
Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Sklódowskiej-
Curie – Państwowy Instytut Badawczy